

Sygn. akt III Ca 382/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

SR (del.) Sławomir Łabuz

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa A. L. (1)

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej (...) położonej w Z.

przy ul. (...) (...)

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 9 października 2017 r., sygn. akt VIII C 28/17

uchyla zaskarżony wyrok w punktach 2, 3, 4, 5, 6 i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Zabrzu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Sławomir Łabuz SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 382/18

UZASADNIENIE

Powódka A. L. (1) w pozwie skierowanym przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej (...) położonej w Z. przy ul. (...) of żądał pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego

w Z. z dnia 1 04 2015r. wydanego w sprawie o sygnaturze akt I C 2103/14 „w części co do kwoty 10 601,08zł zasądzonej jako należność główna” oraz zasądzenia na jej rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że wierzytelność objęta tytułem wykonawczym „w części wygasła”, z uwagi na spłatę należności głównej.

Pozwana Wspólnota Mieszkaniowa (...) położonej w Z. przy ul. (...) (...)wnosiła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu przyznała, iż otrzymała kwotę 10 601,08zł oraz twierdziła, że kwota ta została przez nią zaliczona: w pierwszej kolejności zaliczone na poczet należności ubocznych zasądzonych w Sądzie Rejonowym w Zabrzu z dnia 1 04 2015r. (I C 2103/14) w postaci kosztów procesu kwocie 2 984 zł oraz odsetek ustawowych od należności głównej za okres od dnia 14 06 2014r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części na poczet należności głównej.

Sąd Rejonowy w Zabrzu w wyroku z dnia 9 10 2017r. pozbawił przedmiotowy tytuł wykonawczy wykonalności w zakresie należności głównej w kwocie 6 074,25zł oraz oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulacje art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 450 § 1 k.c. i stwierdził, że doszło do spełnienia świadczenia pieniężnego w kwocie 10 601,08zł jednak pozwany skorzystał

z uprawnienia do zarachowania świadczenia, na poczet odsetek – 1 578,83zł oraz zwrotu kosztów procesu 2 948zł, a pozostałą część zarachował na poczet należności głównej. Jednocześnie wskazał, iż nie zostało wykazane przez powódkę by wpłata kwoty 10 601,08zł nastąpiła na należność główną. Za częściowo zasadny uznał zatem zarzut powódki dotyczący spełnienia w określonym zakresie świadczenia objętego tytułem wykonawczym. Uregulowanie części długu po wydaniu tytułu egzekucyjnego, a przed wszczęciem egzekucji stanowiło o częściowej zasadności roszczenia powódki. Suma wpłat dokonanych przez powódkę dobrowolnie, poza postępowanie egzekucyjnym wyniosła 6 074,25zł tytułem należności głównej skutkiem czego było częściowe wygaśnięcie egzekucji. Wskazał także na brak możliwości pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie zaliczonych przez pozwanego kwot na poczet odsetek

oraz kosztów procesu albowiem żądanie powódki obejmowało jedynie pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie należności głównej i orzekanie w zakresie odsetek oraz kosztów procesu byłoby wyjściem ponad żądanie. O kosztach procesu orzekł stosując regulację art. 102 k.p.c. Na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 07 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016r., poz. 623 ze zm.) orzekł o nieuiszczonych kosztach sądowych

Orzeczenie zaskarżyła **powódka A. L. (1)**, w części oddalającej powództwo. Wnosiła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa także co do kwoty 4 526,83zł, bądź uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Zarzucała, że przy ferowaniu wyroku naruszono przepisy prawa procesowego, regulacje:

- Art. 227 w zw. z art. 232 i 299 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku dowodowego w przedmiocie dopuszczenie dowodu z przesłuchania strony powodowej, zgłoszonego w treści pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego i nieprzeprowadzenie tego dowodu, co w efekcie uniemożliwiło ochronę interesów powódki, w tym uniemożliwiło potwierdzenie, iż powódka wskazała sposób zaliczenia uiszczonej przez nią kwoty 10 601,08zł na rachunek bankowy pozwanej Wspólnoty,
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów przejawiającej się w braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i oceny z pominięciem jego istotnej części,
a to oświadczenia złożonego na rozprawie z dnia 5 10 2017r. przez pełnomocnika powódki – jej ojca B. L., z którego wynikało,
że wpłata kwoty 10 601,08zł została dokonana na należność główną
oraz że powódka poinformowała stronę pozwaną o sposobie zaliczenia
w/w kwoty, co doprowadziło do poczynienia przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych polegających na uznaniu,
że powódka nie wykazała, że wpłatę
w/w kwoty dokonała na należność główną;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów przejawiającej się w braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznania, że pozwany, zgodnie z prawem, skorzystał z uprawnienia do zarachowania świadczenia, nie poddając przy tym pod ocenę okresu A. minął od uiszczenia kwoty przez powódkę do czasu poinformowania jej o sposobie zaliczenia tej kwoty, przy założeniu, że ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego taka informacja winna być przekazana powódce w sposób niezwłoczny;
- art. 321 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że żądanie powódki obejmowało jedynie pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie należności głównej, podczas gdy z żądania powódki wskazanego na rozprawie w dniu (...). wynika, że domaga się ona pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, w zakresie kwoty, która została zapłacona po wydaniu wyroku, zatem orzekanie w zakresie odsetek oraz kosztów procesu nie byłoby wyjściem ponad żądanie;
- art. 451§ 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że pozwany zgodnie z prawem skorzystał z uprawnienia do zarachowania świadczenia, pomijając przy tym okoliczność informowania Wspólnoty przez powódkę o sposobie zaliczenia wpłaconej przez nią kwoty oraz okresu jaki minął od uiszczenia rzeczony kwoty do czasu poinformowania powódki o sposobie zaliczenia przy założeniu, że ze względu na bezpieczeństwo obrotu prawnego taka informacja winna być przekazana powódce w sposób niezwłoczny.

W uzasadnieniu między innymi podnosiła, iż informowała Wspólnotę o sposobie zaliczenia kwoty 10 601,08 zł, a potwierdzenie tej okoliczności stanowią pisma kierowane przez powódkę do Wspólnoty. Wskazała ponadto, iż z żądania powódki wynika, że domaga się ona pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w części, w zakresie kwoty, która została zapłacona przez powódkę po wydaniu wyroku, zatem gdyby Sąd nie podzielił poglądu powódki co do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie należności głównej, miał prawo orzekać również w zakresie odsetek oraz kosztów procesu I. byłoby to wyjście ponad żądanie.

W odpowiedzi na apelację **pozwana Wspólnota Mieszkaniowa (...) położnej w Z. przy ul. (...)**of wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda, przyjmując, że mają ono źródło w regulacji art. 840 § 1 k.c., lecz wadliwie rozpoznał sprawę.

Istota sporu występującego pomiędzy stronami w niniejszej sprawie sprowadza się bowiem do rozstrzygnięcia czy wpłacona przez męża powódki A. L. (2) w dniu 29 12 2015r. na rachunek pozwanej kwota 10.601,08zł (Potwierdzenie wykonania przelewu krajowego (...) (...), k. 5 akt) została przez powódkę skutecznie zarachowaniu na poczet należności głównej zasądzonej w przedmiotowym tytule wykonawczym (opatrzonym klauzulą wykonalności wyroku Sądu Rejonowego

w Z. z dnia 1 04 2015r. wydanym w sprawie o sygn. akt I C 2103/14), czy też jak twierdzi pozwana została ona przez nią prawidłowo zarachowana w pierwszej kolejności na poczet należności ubocznych zasądzonych w tym tytule (odsetek za opóźnienie się powódki w spełnieniu świadczenia głównego i kosztów procesu)

i tylko w części na należność główną.

Stosownie do utrwalonego i zaakceptowanego przez doktrynę prawa poglądu prawnego judykatury, przewidziane w art. 451 § 1 zd. 2 k.c. uregulowanie stosuje się również wtedy, gdy spełniający świadczenie ma wobec wierzyciela tylko dług złożony z należności głównej i odsetek (wyrok SN z dnia 19 11 1998r. III CKN 17/98 – LEX nr 171256; wyrok SN z dnia 24 01 2002r. III CKN 495/00 – OSNC 2002/11/143, glosa aprobująca: P. D., PS 2003, nr 11-12, s 153 i nast).

Oznacza to, że w razie istnienia tylko jednego długu, to wierzyciel ma prawo zdecydować, czy wpłatę dłużnika zalicza na należność główną, czy też na należności uboczne. Dłużnik jest tym oświadczeniem związany, a zatem nawet jeżeli dłużnik, przy istnieniu jednego tylko długu składającego się z należności głównej

i należności ubocznych, spełniając świadczenie stwierdzi, że splaca należność główną, wierzyciel nie jest tym związany i może zaliczyć wpłatę na należności uboczne, w tym odsetki (wyrok SN z dnia 24 01 2002r. III CKN 495/00 – OSNC 2002/11/143, glosa aprobująca: P. D., PS 2003, nr 11-12, s 153 i nast.).

W kontekście powyższego zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało zatem ustalenie:

a) czy powódka w sposób wyraźny lub dorozumiany skutecznie złożyła pozwanej oświadczenie o zarachowaniu wpłacanej przez nią kwoty 10.601,08zł na poczet należności głównej,

b) czy pozwana zaakceptowała to oświadczenie, a jeżeli nie to czy w przewidziany prawem sposób i w jakim zakresie zarachowała tę kwotę na poczet należności ubocznych, a w jakim zakresie na poczet należności głównej (oświadczenie o sposobie zarachowania wierzyciel może wyrazić wyłącznie poprzez zamieszczenie go w pokwitowaniu).

Przy rozpoznaniu sprawy umknęło uwadze Sądu pierwszej instancji,

że na te okoliczności powódka zaoferowała Sądowi – na co słusznie zwraca uwagę apelacja – dowód z jej przesłuchania (pismo powódki z dnia 7 12 2016r., k. 14 akt).

Wniosek ten nie został jednak przez Sąd Rejonowy formalnie rozpoznany

i co za tym idzie, dowód ten pomimo tego, że dotyczył okoliczności mających kardynalne znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie, nie został dopuszczony i przeprowadzony.

Powoduje to, że w materiale sprawy brak jest wiarygodnych informacji pozwalających poczynić w tych kwestiach wiarygodne ustalenia i tym samym istota sprawy nie została należycie rozpoznana.

Czyni to apelację uzasadnioną i w oparciu o regulację art. 386 § 4 k.p.c. prowadziło do uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Reasumując zaskarżony wyrok jest wadliwy i dlatego apelacje powódki

Jako uzasadnioną uwzględniono, uchylając zaskarżony wyrok we wskazanej

w sentencji części i w tym zakresie przekazano zakres sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - w oparciu o regulację art. 386 §4 k.p.c.

Sąd Rejonowy przed ponownym przystąpieniem do rozpoznania sprawy

odbierze od powódki oświadczenie, w którym jednoznacznie sprecyzuje ona żądanie pozwu, tj. których świadczeń zawartych w tytule wykonawczym pozew dotyczy

i w jakim zakresie (z uwagi na zawarte w apelacji stanowisko powódki, w którym zakwestionowała ona przyjęty przez Sąd Rejonowy zakres przedmiotu sprawy; zarzut zawarty w pkt 4 apelacji).

Następnie rozpoznając ponownie sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną i dopuści oraz przeprowadzi dowód z przesłuchania stron na wskazane powyżej okoliczności, a także rozpozna wnioski dowodowe zawarte w apelacji.

Orzekając ponownie w sprawie weźmie pod uwagę zamieszczoną powyżej oceną prawną oraz to że stosownie do regulacji art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktów: wskazanych w punkcie a) obciąża powódkę, a faktów podanych w punkcie b) ciąży na pozwanej.

SSR (del.) Sławomir Łabuz SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz